

ANYKŠTA

<http://www.anyksta.lt>

Skelbimus į laikraštį „Anykšta“, portalą anyksta.lt galite užsisakyti **elektroniniu paštu** anyksta@anyksta.lt arba reklama@anyksta.lt

Telefonai pasiteirauti: (8-381) 5-94-58; (8-686) 33036.

LAIKRAŠTIS ANYKŠČIŲ KRAŠTO VISUOMENEI 91/9381

Literatūrinė premija - Anykščiuosna su romanu grįžtančiam kūrėjui

2 psl.

Pontonas išlaikytų tanką...

2 psl.

Deputatų rotacija nieko gero neparodo...

Vilius JUODELIS, buvęs Anykščių savivaldybės administracijos direktorius, kelių kadencijų rajono tarybos narys:

„...Na, o darbas opozicijoje neišvengiamai yra nedėkingas užsiėmimas...“

3 psl.

šiupinys

Seniūnaičiai. Anykščių miesto seniūnaitijų seniūnaičių rinkimuose praėjusią savaitę buvo išrinkti visi šeši seniūnaičiai. Ažupiečių seniūnaitijos seniūnaičiu išrinktas Anykščių technologijos mokyklos profesijos mokytojas Rimantas Sereičikas, Centro seniūnaitijos – UAB „Agerona“ prekybos vadybininkas Deividas Butkus, Janydžių seniūnaitijos – UAB „Just HD“ redaktorė, Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centro teisininkė Zita Karaliūnienė, Jurzdiko seniūnaitijos – Jurzdiko bendruomenės pirmininkė Irena Vaitkienė, Ramybės seniūnaitijos – Debeikių pagrindinės mokyklos direktorė Inaida Komarova ir Pušyno seniūnaitijos seniūnaičiu išrinktas I.I. T.Kontrimavičiaus firma „Prevencija“ savininkas Tautvydas Kontrimavičius.

Gaisras. Lapkričio 24 dieną, apie 17 val., Anykščiuose, prie A. Vienuolio g. 29 namo, gaisras kilo apleistame pastate. Mūriniame vieno aukšto pastate degė šiukšlės. Išdegė patalpa ir kartoninė perdanga.

Maratonas. Lapkričio 30 dieną Kaune vyks respublikinis meno ir muzikos mokyklų jaunųjų pianistų festivalis - maratonas. Tarp 500 renginio dalyvių bus ir anykštėnai - Anykščių muzikos mokyklos auklėtiniai - fortepijoninis duetas Elžbieta Bugailiškytė ir Matas Niaura (mokytoja Irena Meldaikienė). Jaunieji muzikantai L.Beethoveno kūrinį skambins Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje.

Globa. Nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigalios teisės aktai, kurie draus ilgalaikį vaikų apgyvendinimą globos institucijose, tačiau Anykščių rajono savivaldybė neturi nė vieno budinčio globotojo. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos įvaikinimo ir globos skyriaus vedėja Agnė Marčiukaitienė pažymėjo, kad, nepaisant raginimų, Anykščių ir dar 12-a šalies savivaldybių išlieka pasyvios ir nesiima aktyvių veiksmų, siekdamas užtikrinti svarbiausius vaikų interesus.

Planuojama sutvarkyti Anykštos upės užtvankos likučius

Anykščių rajono savivaldybės Žemės ūkio skyriaus vedėjas Virmantas Velikonis sakė, kad didžiąją Anykštos upės užtvankos likučių sutvarkymo kaštų dalį finansuotų Europos Sąjungos fondai. Kiek kainuos sutvarkyti Anykštos upės užtvankos likučius, išaiškins galimybių studijos rengėjai.

Robertas ALEKSIEJŪNAS
robertas.a@anyksta.lt

Šiomet prabilta apie Šventosios upės užtvankos demontavimo Anykščiuose, tačiau taip ir neprieita prie galutinio sprendimo, kaip pasielgti, o Anykščių rajono savivaldybė užsakė galimybių studiją Anykštos upės užtvankos likučių šalinimui ar pertvarkymui.

Už 3 tūkst. 630 Eur tokią galimybių studiją parengs sostinėje veikianti UAB „Statybos ekspertų biuras“.

Sutvarkius užtvankos likučius, būtų sutvarkyta ne tik vaizdingos vietovės teritorija, bet ir sudarytos geresnės sąlygos laišišinių žuvų migracijai.

4 psl.

Robertas ALEKSIEJŪNAS
robertas.a@anyksta.lt

Žemdirbių streikas Seimo narių akimis

Seimo narys, konservatorius Sergejus Jovaiša mano, kad protesto akcijos duoda rezultatų ir valdžia bent į dalį reikalavimų turi atsizvelgti.

Seimo narys, „valstietis“ Antanas Baura mano, kad žemdirbiai protestuoja dėl to, kad į vieną krūvą susidėjo daug problemų.

Šį antradienį 11 valandą protestuojantys Lietuvos žemdirbiai su traktoriais išvažiuos į miestų gatves. Prie akcijos jungiasi ir Anykščių rajono ūkininkai.

Ūkininkai reikalauja šalies valdančiuosius „nepriimti mokesčių ir kitų sprendimų, didinančių žemdirbių išlaidas iki nebus sudarytos vienodos konkurencinės sąlygos su kitų ES valstybių narių žemdirbiais – pasiektas ES tiesioginių išmokų vidurkis. Deramos pagarbos Lietuvos kaimui ir žemdirbiams, aprūpinantiems Lietuvos žmones sveiku, saugiu maistu.“

Apie žemdirbių protesto akcijas „Anykšta“ kalbėjosi su Seime dirbančiais anykštėnais - Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos nariu Antanu Baura bei konservatoriumi Sergejumi Jovaiša.

3 psl.

Planuojama sutvarkyti Anykštos upės užtvankos likučius

(Atkelta iš 1 psl.)

Anykščių rajono savivaldybės Žemės ūkio skyriaus vedėjas Virmantas Velikonis „Anykštai“ sakė, kad galimybių studiją rengs patyrę specialistai, kokių Lietuvoje jau nebedaug bėra likę.

„Norime pasižiūrėti, kiek kainuotų Anykštos upės užtvankos likučių šalinimas ar pertvarkymas. Ne visai ten užtvanka, ten malūno ir hidroelektrinės likučiai. Jie yra avarinės būklės“, - pasakojo V.Velikonis.

Anykštos upės užtvanka, pasak V.Velikonio, būtų tvarkoma naudojantis Aplinkos ministerijos programos lėšomis, už kurias savivaldybės raginamos likviduoti ant upių pastatytas užtvankas.

„Lygiai ta pati programa, kurios lėšomis siūloma pašalinti ir Šventosios upės užtvanką“, - sakė V.Velikonis.

Jeigu būtų apsipręsta šalinti ar pertvarkyti Anykštos upės užtvankos likučius, 93 proc. darbams reikalingų lėšų skirtų Europos Sąjunga, pačiai Anykščių rajono savivaldybei iš rajono biudžeto tektų pridėti 7 proc.

„Tačiau dabar jokių paraiškų mes nesame pateikę, tiesiog iš

Anykščių rajono savivaldybės lėšų esame užsake galimybių studiją“, - aiškino V.Velikonis.

Pagrindinis priemonės, kurią finansuoja Europos Sąjunga ir su kurios parama norima tvarkyti Anykštos upės užtvanką, tikslas - užtikrinti tinkamas sąlygas lašišinių žuvų migracijai.

Pasak V.Velikonio, sutvarkius Anykštos upės užtvanką, ten ne liktų „pagalių ir šakalių“, o pati užtvanka, kuri siekia apie 4 metrus, pažeminta nebūtų.

„Apie pylimo ardymą ar stumdymą kalbos nėra“, - tikino Žemės ūkio skyriaus vedėjas V.Velikonis.

Galimybių studijos rangovams nurodoma, kad Anykštos upės užtvanka valstybinėje žemėje yra tik vandenyje, o aplinkui ją - privati žemė. Šalia Anykštos upės, ramioje, tačiau ne atokioje Anykščių miesto vietoje, iš abiejų pusių stovinčiuose namuose, gyvena žmonės.

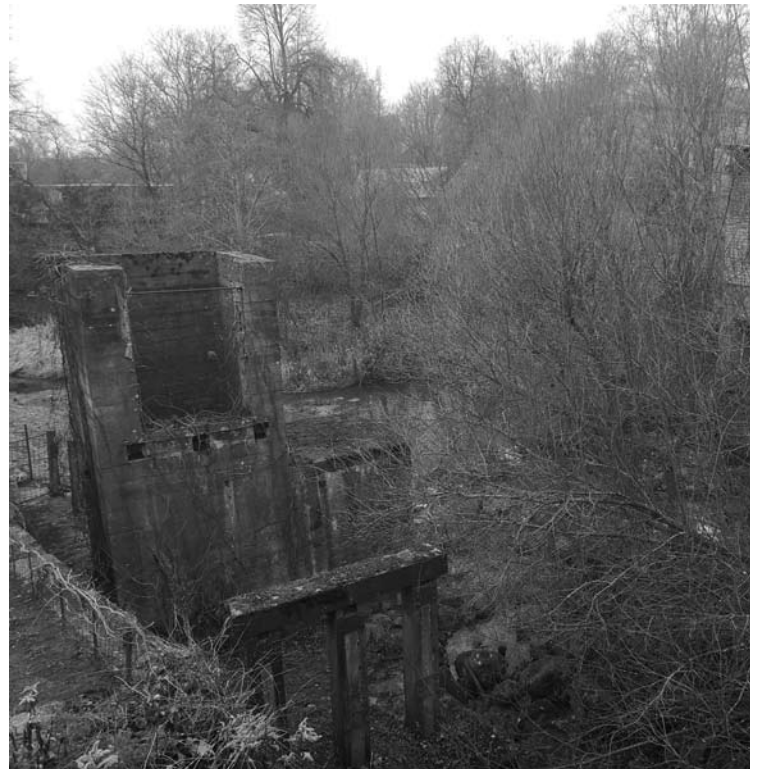
Planuojama, kad UAB „Statybų ekspertų biuras“ Anykštos upės užtvankos sutvarkymo galimybių studiją parengs iki šių metų gruodžio vidurio.

Žemės ūkio skyriaus vedėjo V.Velikonio duomenimis, ma-

lūnas šalia Anykštos upės buvo įrengtas 19 amžiuje. Elektrinė ant upės kranto pradėjo veikti 1961 metais, o sustabdyta buvo 1971 metais. Vėliau viename elektrinės pastate kurį laiką buvo veisiamas žuvų mailius.

Priminsime, kad Aplinkos ministerija šiemet nuo užtvankos paragina išlaisvinti Šventosios upę. Anot aplinkosaugininkų, šliuzo tipo žuvitakio eksploatavimas kainuoja nemažai lėšų, o duoda labai menką efektą. Jį esą būtų galima rekonstruoti, pasinaudojant ES investicijomis. Tačiau ir gerai veikiančiu žuvitakiu gali pakilti tik dalis žuvų, todėl svarstoma ir alternatyva – paguldyti užtvankos skydus ir atverti laisvą kelią žuvims, o ES paramos lėšas panaudoti upės krantams sutvarkyti ir kitoms aplinkosauginėms bei estetinėms reikmėms, susijusioms su pasikeitusiomis sąlygomis, nulėidus tvenkinį.

Teigiama, kad užtvankos turi didžiulį neigiamą poveikį vandens gyvūnams ir augalams. Mažėja natūralus upės apsivalymas, kaupiasi teršalai, mažėja deguonies, didėja vandens temperatūra, nyksta šaltamėgės, tauriosios žuvys. Šventoji gamtinis ir rekreacinis

Elektrinė ant Anykštos upės užtvankos veikė dešimt metų.

požiūriu yra viena vertingiausių Lietuvos upių. Čia neršia lašišos, aptinkama daug kitų Europoje nykstančių, saugomų gyvūnų ir augalų.

Dėl Šventosios upės užtvankos likimo surengta bent keletas diskusijų su visuomene, kuriose gyventojų bei specialistų nuomonės

dėl užtvankos likvidavimo išsiskyrė - vieni buvo už, kiti - prieš. Tvirtos pozicijos šiuo klausimu iki šiol nėra pademonstravusi ir Anykščių rajono savivaldybė: ji, ko gero, nusprendė pasirinkti paprastesnį variantą ir pirmiausia sutvarkyti Anykštos upės užtvankos likučius.

Regionų verslininkai kyla prieš neatsakingą mokesstinę politiką

Mokestinė politika, kurią vykdo Ramūno Karbauskio vadovaujama Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga kartu su Valdemaro Tomaševskio Lietuvos lenkų rinkimų akcijos–krikščioniškų šeimų sąjunga, gali atsilipti ne tik šalies žemdirbiams, kurie jau protestuoja „Žaliųjų kryžių“ akcija. Naujų mokesčių poveikį pajus ir regionų verslininkai, taip pat jaunos šeimos, nes valdžios užmojai įvesti naują Finansų rinkos dalyvių mokesčių pabrangins paskolas verslo plėtrai ir būstui. Mat bankų aktyvai, kuriuos užsimota apmokestinti, yra ne kas kita, kaip visų žmonių ir verslo paskolos.

Todėl skaudės ne bankams, o paprastiesiems žmonėms. Tačiau valdantieji negirdi nei ekonomikos ekspertų, nei teisininkų, nei Lietuvos banko ar kaimyninės Lenkijos perspėjimų, kad toks mokesčių mažins kreditavimo prieinamumą ir didins kreditavimo kainą.

Maža to, ignoruojamos ne tik Lietuvos, bet ir europinės finansų priežiūros institucijos – pvz., Europos centrinis bankas, – su kuriomis privalu derinti visus mokesčius įstatymus.

Buldozeriu stumiami mokesčiai neramina ir regionų žmones.

Pasak Panevėžio ir Šiaulių verslininkų, neseniai aptarusių skolinimosi alternatyvas, jau dabar regionų verslininkams nėra paprasta pasiskolinti, tačiau jeigu dėl neatsakingų valdžios veiksmų paskolos dar pabrangės – verslo plėtra ar juolab inovacijos rajonuose taps neįmanomos.

Nuo 1960-ųjų Panevėžyje veikiančios metalo apdirbimo įmonės UAB „Metalistas“, kurioje dirba per 160 darbuotojų, vadovas ir Panevėžio krašto pramonininkų asociacijos prezidentas Mantas Gudas stebisi tokiu valdžios trumparegiškumu ir tikina, kad regionų verslininkai, kaip, beje, ir ūkininkai, nei-

plėtros be bankų paskolų.

„Norėtusi su valdžia tartis, o ne statyti kryžius, bet jeigu ir toliau taip negirdės žmonių, neatmestina, kad šalia žemdirbių žaliųjų kryžių kils ir verslininkų kryžiai. Mes iš valdžios nieko neprašome – tik netrukdyti dirbti. Be valdžios pagalbos galima apsieiti, o be banko paskolos niekaip“, – tikina Panevėžio verslininkas.

Regionų verslininkai sako, kad tokie, su niekuo nederinti, valdžios užmojai – pasityčiojimas iš aktyviausių ir iniciatyviausių krašto žmonių.

Tyrimų duomenimis, paskolos verslo plėtrai į bankus kreipiasi apie 66 proc. regioninių šalies įmonių. Įvedus naują mokesčių paskolų verslui palūkanos ūgtelėtų nuo 3 proc. iki 3,8 proc.

Lietuvos bankų asociacija (LBA) įspėjo, kad Seime svarstomas bankų turto mokesčių reikšmingai pabrangins ir būsto paskolas, turės įtakos daugybės šeimų gyvenimui.

Šiuo metu Lietuvoje vidutiniškai kas antras gyvenamasis būstas yra įsigyjamas su banko paskola.

Bankai jau nebegalėtų suteikti žmonėms būsto paskolų už 2,4 proc. palūkanų kaip dabar. Analitikai prognozuoja, kad dėl

neatsakingo valdžios sprendimo būsto paskolų palūkanos gali kilti iki 2,8–3,2 proc. Šis pokytis būtų taikomas naujai išduodamoms paskoloms, tad planuojantiems įsigyti nuosavą būstą tektų rimtai persvarstyti savo galimybes prieš priimant atsakingą sprendimą.

Dėl išaugusios palūkanų naštos būstas su paskola pirkėjui atsietų keliolika tūkstančių eurų brangiau nei dabar. Pavyzdžiui, už vidutinę 60 tūkst. eurų paskolą būstui įsigyti, suteiktą 30 metų laikotarpiui, per metus gali tekti susimokėti nuo 154 eurų iki 434 eurų daugiau. Tad tokia paskola iš viso pabrangtų nuo 5 iki 13 tūkst. eurų.

„Kai įstatymo iniciatoriai viešai pripažįsta nesuprantantys, ką siūlo apmokestinti, nes neskiria bankų aktyvų nuo pasyvų, tokio finansinio neraštingumo pasekmės gali būti labai liūdnos visiems šalies žmonėms. Nes iš tikrųjų siūloma apmokestinti paskolas žmonėms ir verslui. O tai reiškia, kad mažiau šeimų galės pasinaudoti paskolomis būstui įsigyti ar verslui plėtoti, nes valdantieji padidins paskolų palūkanas. Tą rodo ne tik mūsų skaičiavimai – turime aiškų atsakymą iš Lenkijos: paskolų ten jau išduodama mažiau, palūkanos kyla, užsienio kapitalo bankai

Neatmestina, kad šalia žemdirbių žaliųjų kryžių ilgainiui pradės kilti ir verslininkų kryžiai.

Lietuvos ūkininkų sąjungos nuotr.

traukiasi“, – akcentuoja LBA prezidentas Mantas Zalatorius.

Prieš trejus metus kaimyninėje Lenkijoje su dideliu entuziazmu įvestas bankų mokesčių atsiliepė visų šalies gyventojų gerovei. Lietuvoje viešėjęs lenkų ekonomistas, Lenkijos bankų asociacijos ekonominio reguliavimo skyriaus vadovas dr. Mariusz Zygierevic pristatė Lenkijoje 2016-aisiais įvesto bankų mokesčio ilgalaikio poveikio analizę ir įspėjo tokį mokesčių planuojančią Lietuvą apie galimas jo pasekmes.

Anot eksperto, per praėjusius trejus metus Lenkijoje paskolų palūkanos išaugo. Mokesčio našta palietė ne tik besiskolinančias jaunas šeimas ir verslus, bet netgi

taupančius indėlininkus. Šiems už indėlius gaunamos palūkanos sumažėjo nuo 1,5 proc. iki 1,1 proc.

Dr. M. Zygierevic atkreipė dėmesį, kad Lenkijos žmonėms tampa vis sunkiau gauti paskolas, ypač – būstui įsigyti ir verslui plėtoti. Paskolų marža augo nuo 2,24 proc. 2015 metais iki 2,68 proc. 2017 metais. Būsto paskolų zlotais palūkanos šalyje šiuo metu siekia 4,3 proc., kai palūkanos Lietuvoje 2,38 proc. Įvedus mokesčių paskolų portfelis nustojo augti, padaugėjo ekonomikai nenaudingų paskolų, taip pat augo valstybės obligacijų dalis – bankai noriau pradėjo skolinti valstybei nei žmonėms.

vardadieniai

šandien

Leonardas, Dobilas, Vygintė, Silvestras, Vygantė.

lapkričio 27 d.

Maksimas, Virgilijus, Skomantas, Girdvydė, Virgis, Girvydė, Skomantė, Skalmantas.

lapkričio 28 d.

Jokūbas, Steponas, Rimgaudas, Vakarė, Rufas.

lapkričio 29 d.

Saturninas, Daujotas, Butvydė, Saturnas.

mėnulis

lapkričio 26 d. - delčia

lapkričio 27 - 29 d. - jaunatis.

anekdotas

Susirinko genetikai į suvažiavimą aptarti naujausių mokslo laimėjimų.

Išsina vienas į tribūną ir pareiškia, kad sukryžmino ožką su karve, tad dabar gali džiągtis ir puikia mėsa, ir gydomųjų savybių turinčiu pienu.

Išsina kitas ir sako:

- O aš sukryžminau arbūzą su tarakonu.

- Na ir kas?

- Perpjauni arbūzą ir kauliukai patys išsilaksto...

Susirinkusi šeima tariasi, kur praleisti atostogas. Sūnus ir sako:

- Aš su didžiausiu malonumu vykičiau ten, kur seniai nesu buvęs.

- Puiku, - pastebi tėvas. - Še porą eurų ir eik į kirpyklą.

Jonuk, ar gali pasakyti, kiek bus prie dviejų pridėjus tris?

Mokinys delsia.

- Matau, - tarė mokytojas, - tu nežinai.

- Ne, mokytojau.

- Tai gal galėtum pasakyti, į kokių kvailių aš rodau liniuotės galų?

- Kuriuo galu, ponas mokytojau?

Eina per dykumą žmogus. Pamato žmogus butelį, atidaro ir išlenda džinas. Jis sako:

- Pasakyk man savo norą.

- Noriu grįžti namo, - sako žmogus.

- Einam, - sako džinas.

- Ne aš greitai noriu.

- Na tai bėgam!

Atbėga rėkdamas Petriukas pas mamą:

- Mama, mama, tėtis ruošiasi pro langą šokti.

- Na ir kvailys. Aš jam gi ragus įstačiau, o ne sparnus.

oras

Vardan narsiųjų - šilų takais

Troškūnų šaulių žūties 99-osios metinės, kurios sutapo su Lietuvos kariuomenės švente, šeštadienį pažymėtos atminties valandomis Troškūnuose, Kiaušagalėje ir Andrioniškyje. Buvo skaitomi Vaižganto raštai, leistas į žygį šilų vieškeliais bei smėliakeliais iki pat Anykščių.

Mažoji jaunųjų šaulių ir piliečių gvardija įveikė beveik septyniolikos kilometrų istorinės atminties kelią, taip svarbias sukaktis paminėjusi bei kovotojus už laisvę pagerbusi.

„Mažoji gvardija“ žengia per šilus, kalvas ir slėnius...

Šaltas šeštadienis su žvarbiu, tiesiog lediniu žiemų vėju gerojai jaunųjų šaulių gretas praretino, tačiau jie nepabūgo ir narsiai visus sunkumus pergalėjo. Baltojo muziejaus autobusiuko į Troškūnus pavėžėti, Lietuvos bei Aukštaitijos vėliavas iškėlę, garbės taku nuo Aukštaitijos partizanų vado Antano Slučkos Šarūno (1917 – 1949) tėviškės mūro, per aikštę, stabtelėję prie paminklo Algimanto apygardos partizanams, įžengė į Šaulių sodelį prie senosios gimnazijos. Sustojome prie istorinio Vilniaus ažuolo, pievutėje, 1920 metų lapkričio 22 dieną aplaistytoje tėvynės gynėjų krauju. Vos pasirašius taiką turėjusią laiduoti Suvalkų sutartį, lenkai tuoj pat ją sulaužė, netikėtai įsiveržė užėmė Vilniaus kraštą, nuožmūs jaunos mūsų respublikos likimą lemiantys mūšiai vyko ties Giedraičiais ir Širvintomis, tuomet į krašto gilumą prasmuko reguliariosios priešų kariuomenės raiteliai, jų būta net kelių eskadronų, gal 600 karių. Plėšikų kariaunai kelią pastojų menkai ginkluoti, bet narsūs vietinio būrio šauliai. Kautynėse žuvo, buvo suimti, sušaudyti ir žiauriai kardais užkapoti penki vyrai – Petras Tunkevičius, Petras Liktoras, Antanas Žarskus, Antanas Miškeliūnas ir Jonas Bu-

drevičius. Čia, minėdami jų auką, skaitėme ir Juozo Tumo – Vaižganto (šiomet minime jo jubiliejinius metus) straipsnį „Pirmiems septyniems pagerbti“, skirtą lenkų antpuolio aukoms. Vaizdingai aprašytas lenkų proveržis, noras ką nors nugalaboti, krauju paženklinti savo kardus. Straipsnyje pažymima, kad labiausiai prisimenami žuvę pirmieji, kad Troškūnų šauliams reikėtų daugiau dėmesio ir pagarbos: „...Bet pradžioje tebuvo gryna idėja; jei kaimietis žmogus ją suprato, supratus pritarė, pritaręs pasišventė jai ir pasišventęs savo gyvybę prikišo, - tai toks žmogus yra ir be kitų nuopelnų didis ir garbe vainikuotas...“ Įdomu, kad šiomis dienomis politologai kalba apie bene geriausius per daugelį dešimtmečių Lietuvos ir Lenkijos valstybių santykius. Nuskambėjo šaulio Vytauto Medišausko kalba – trumpas, įtaigus ir prasmingas žodis. Visus sutelkė, įkvėpė rimties ir pagarbos kritusiems baltų žiedų puokštė, degtančių žvakučių liepsnelės ir bendra malda.

Spėriai nukeliavę iki Kiaušagalio, ten gimusius šaulius prie juos įamžinančios Marijos Sopulingosios skulptūros prisiminę, Latvijos pakrančių stogastulpių kelio kūrėjo Virginijaus Stroliaus žodžio pasi-

klausę, veikai paminklą karaliui Mindaugui didžiojoje Latvijos pakrančių kryžkelėje pasiekėme. Čia vėl buvo ką prisiminti: karalystė, vienintelis karalius Mindaugas, jo karūnavimo iškilmės, iš Rygos atkeliavusio ir karūnas valdovui bei jo žmonai Mortai atgabenusio Livonijos magistro Andriaus Štirlando istorija. Jaukiame Šilo prieglobstyje greitu žingsniu į garsųjį Palatavio piliakalnį kopėme, per kalvas ir slėnius vingiuojančiu

Mąslī tyla šaulių žūties vietoje Troškūnuose.

Stabtelėjimas Andrioniškio kapinėse: čia palaidoti trys 1920 m. Troškūnuose žuvę šauliai.

Autoriaus nuotr.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Raimondas GUOBIS